

Dvadeset i pet godina bez Kreše

Piše: LUKA MARIN VUCO

Ćosićevoj riznici trofeja naklonit će se i mlađe generacije koje nisu imale priliku svjedočiti njegovoj karijeri, no one su, nažalost, ostale uskraćene za vizualni dojam koji je još važniji od svih konkretnih postignuća

Krajem mjeseca svibnja navršilo se četvrt stoljeća od prerane smrti Krešimira Ćosića, športaša koji je bio i ostao personifikacija košarkaške veličine. Riječ je o jednom od najboljih hrvatskih košarkaša u povijesti, ako ne i najboljem. Sportske novosti nedavno su napravile anketu u kojoj je sudjelovalo devet košarkaških stručnjaka koji su Ćosića smjestili na treće mjesto vječne ljestvice, odmah iza Dražena Petrovića i Tonija Kukoča. Ono što je odnijelo prevagu na stranu Šibenčanina i Splitsanina, njihove su impresivne epizode u NBA ligi, koju Krešo nema u životopisu.

To nipošto nije bilo zato što tamo nije mogao igrati, dapače - dok je bio u naponu snage na stolu je imao ugovor Los Angeles Lakersa. Međutim, Ćosića su uvijek vodili motivi koji su velikoj većini športaša nedokučivi - on svoje odluke nije donosio na temelju financijskog, pa čak ni isključivo sportskog stajališta, u smislu želje za dokazivanjem na najvišoj razini: "Nipošto nisam mogao prihvatiti profesionalizaciju u kojoj bi isključivo novac upravljao mojim životom", ovim se riječima osvrnuo na ponudu Lakersa u svojoj nikad dovršenoj autobiografiji.

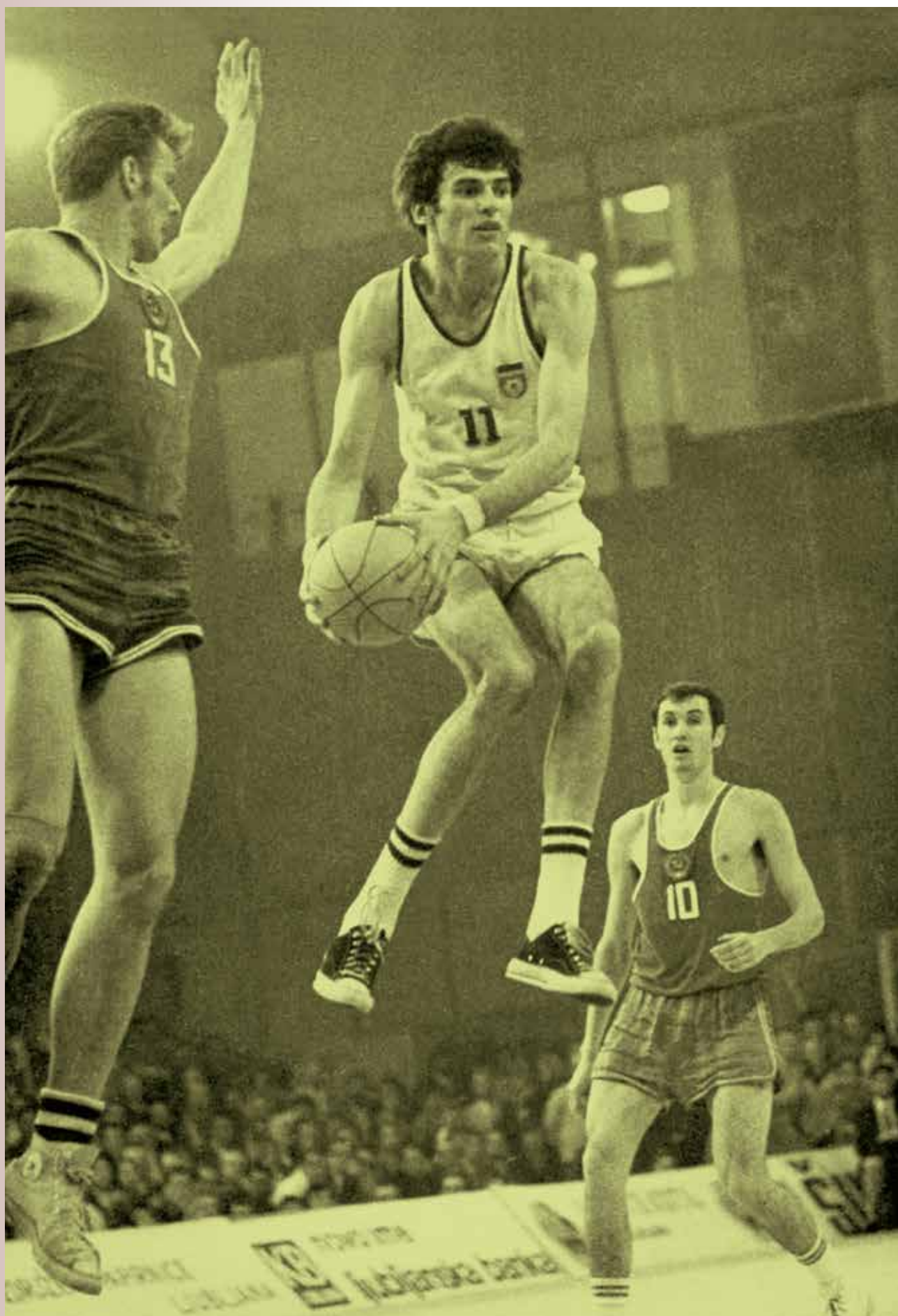
KREŠO JE IMAO SVOJ POGLED NA ŽIVOT

i košarku koji je sadržavao mnogo čimbenika, a veliku ulogu igralo je srce. Ali ipak ne i jedinu, jer da je bilo tako vjerojatno bi čitavu karijeru proveo u svom Zadru. No, on je bio čovjek izrazito slobodarskog duha: "Uvijek sam želio igrati bez prisile. Ako me tko pokuša vezati, pokažem mu da sam jači - raskinem lance i odem!", naveo je kao razlog odlazaka iz matičnog kluba. Možda je i bolje da je bilo tako: da je čitavu karijeru proveo u Zadru, njegova genijalnost ne bi bila toliko prepoznata na globalnoj razini. Podsjetimo, Ćosić je primljen u Košarkašku kuću slavnih u Springfieldu 1996. godine...

Zadar, Sveučilište Brigham Young, ljubljanska Olimpija, Virtus Bologna i Cibona - pet je momčadi koje su imale tu sreću da Krešo kroz 19 godina igrачke karijere nosi njihov dres, naravno, uz državnu reprezentaciju. Njegova prisutnost na parketu bila je jamstvo odličnih rezultata: sa Zadrom je osvojio pet naslova državnih prvaka i jedan kup, dva prvenstva s Virtusom te jedno s Cibonom uz tri kupa. Brigham Young Cougars su, zahvaljujući njegovim briljantnim izvedbama, konstantno punili dvoranu od 22 000 mjesta, a k tome je kao prvi Europljanin ikada bio izabran u počasnu All-American selekciju.

Što tek reći o reprezentativnim uspjesima? Iz cijelog mnoštva medalja izdvaja se povijesno olimpijsko zlato

iz Moskve 1980., dok je prethodno osvojio dva svjetska prvenstva i tri europska.

Ovakvoj riznici trofeja naklonit će se i mlađe generacije koje nisu imale priliku svjedočiti Ćosićevoj karijeri, no one su, nažalost, ostale uskraćene za vizualni dojam koji je još važniji od svih konkretnih postignuća. Naime, Krešo je bio vizionar koji se igrao košarke, centar koji bi i danas bio okarakteriziran pridjevom „moderan“, pa onda možete samo zamisliti koliko je bio napredan za svoje doba.

PROTIVNIČKI TRENERI POKUŠAVALI SU GA

skautirati, bar donekle pripremiti momčad za njega, ali to im je rijetko kad polazilo za rukom jer, kako je Krešo zapisao, ni on sam nije znao što sve može očekivati od sebe. Svaku utakmicu promatrao je kao zasebnu priču koja zahtijeva raznolike pristupe da se razriješi, stoga se trudio biti što je moguće svestraniji.

Tvrdoglavost je osobina koja mu je najviše pomogla da postane avangarda od košarkaša. Dok je bio mlađi, struka i iskusniji suigrači (i u Zadru i u Americi) često su ga upozoravali da se ne petlja gdje mu nije mjesto, odnosno da ne izlazi previše iz reketa, nego da se fokusira na tipične centarske zadatke. Međutim, on je uporno nastavljao po svome. Nije pristao da mu se ograniči radijus kretanja, već je želio spoznati košarku kroz svaku poziciju na terenu.

Zanimljivo je da je to počeo raditi zbog toga što je bio izrazito mršav (u tinejdžerskim godinama težio je samo šezdesetak kilograma) i teško se nosio s fizički moćnijim protivnicima, stoga je svoj hendikep odlučio kompenzirati razvijanjem drugih vještina umjesto da se bjese-mučno posveti nabijanju mase.

Kako je vrijeme odmicalo, to mu je sve više uspijevalo, te su svi uvidjeli da nema smisla „ispravljati“ njegov način igranja, dapače, počeli su mu se odreda diviti - navijači, treneri, suigrači, pa i protivnici. Tako je čuveni jugoslavenski reprezentativac Dražen Dalipagić u svojoj autobiografiji istaknuo da je Ćosić bio igrač kojeg je apsolutno najviše cijenio jer je na terenu bio kao profesor, znao je apsolutno sve i od njega se moglo samo učiti.

Njegovo znanje vrlo brzo postalo je neupitno i trebalo ga je što bolje iskoristiti. Stoga su mu u Zadru čim se vratio iz Amerike povjerali mjesto tehničkog direktora i trenera, dakle s nepunih 25 na leđima. Na početku je istovremeno trenirao prvi sastav, juniore te žensku selekciju: „Vodio sam treninge po deset sati dnevno i uporno uvodio američku taktiku napada i obrane. Poznao sam naše trenere: svi su govorili o obrani, ali nitko nije radio na detaljima, već se sve svodilo na borbene uzrečice“, nije se libio istaknuti.

ZA VRIJEME IGRAČKE KARIJERE TRENIRAO JE

i Olimpiju, a u jednom je razdoblju, paradoksalno, trenirao Ljubljancane, a igrao za Zadar! Ipak, njegovo vizi-onarstvo u trenerskoj ulozi najviše je došlo do izražaja kada je bio izbornik Jugoslavije. Reprezentaciju je 1986. odveo do bronce na svjetskom prvenstvu te ponovio isti doseg na Eurobasketu naredne godine.

U Košarkaškom savezu Jugoslavije to je ocijenjeno neuspjehom kojem je stručni savjet uzrok vidio u forsiranju golobradih tinejdžera. Ćosić nipošto nije htio odustati od te politike, stoga je odlučio napustiti izborničku klu-pu. Ti mladići oko kojih su se lomila koplja bili su Toni

Kukoč, Dino Rađa, Vlade Divac i Aleksandar Đorđević, igrači koji su u sljedećim godinama zauvijek obilježili povijest hrvatske, odnosno srpske košarke.

Krešo je uvijek imao svoj put i njega se držao, bez obzira na sve. Često je trpio neugodnosti i to ne samo iz športskih razloga: u SAD-u su ga prozivali komunistom, a po povratku u domovinu gledalo ga se sumnjičavo jer je sa sobom donio mormonsku religiju. Sve te prozivke dočekivao je sa širokim osmijehom te bi se dežurni dušobrižnici naposljetku „okanili ćoravog posla“, začuđeni kako ni najpodlije provokacije ne mogu narušiti unu-tarnji mir kojim je Krešo odisao: „U kampanji su se na mene nabacivali svi, i slijeva i sdesna. Bilo im je čudno što ni meni ni mojim trenerima nije bilo bitno ništa osim toga da igram i radim svoj posao.“

U svojih 46 godina života Krešimir Ćosić ostavio je grandiozan doprinos košarci, športu koji je u to doba doživio golemu ekspanziju popularnosti u Hrvatskoj. Ne samo da je uzdignuo kvalitetu domaće košarke na višu razinu, već je i znao prenijeti svoj žar na okolinu i tako potencirao nastanak novih čarobnjaka ovog športa.

Možemo mu samo poručiti: Krešo, hvala ti za sve!

IZVORI:

Bertičević Neven. Krešo: Legenda o Krešimiru Ćosiću. Zadar: Zadiz, 2005.
 Ćosić Krešimir. Igraj, vjeruj, živi: autobiografija. Zadar, Zagreb: Udruga Dani Krešimira Ćosića, Večernji list, 2019.
 Dalipagić Dražen i Aleksandar Tijanić. Ispod koša. Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod, 1978.

